

**Anna eväät
tulevaisuuteen.**

Potentiaali

Tietoa aineistosta

Tämä materiaali on osa Potentiaali-hankkeessa toteutettua materiaalipakettia.

Materiaalipaketti on tarkoitettu opetus- ja ohjaustyötä tekeville eri oppilaitoksissa sekä ohjauspalveluissa työskenteleville (kuten Ohjaamot, TE-toimistot, nuorisotoimi).

Materiaalipaketissa on oppitunti- ja koulutusmateriaalia työelämään ja uravalintoihin liittyvien tasa-arvo- ja segregatiokysymysten käsittelyyn niin oppilaiden kanssa kuin työyhteisön kesken. Voitte hyödyntää materiaalia tai osia niistä omien tarpeidenne mukaisesti. Voit halutessasi muokata aineistoa. Säilytäthän kuitenkin tällöin logot ja tekijään viittaavan tekstin oikeassa alakulmassa.

Aineisto on tehty osana [Potentiaali-hanketta](#) (2019–2022). Potentiaali-hankkeessa kehitetään sukupuoli- ja kulttuuritietoisen ohjauksen toimintamallia ja työvälineitä opetus- ja ohjaushenkilöstölle.

Hanketta osarahoittaa Sosiaali- ja terveysministeriö Euroopan sosiaalirahaston ohjelmasta Kestävä kasvua ja työtä 2014–2020 (toimintalinja 3. Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus ja erityistavoite 8.1. Työ- ja koulutusurien sukupuolenmukaisen eriytymisen lieventäminen)

Hankkeen toteuttajat: [Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskus](#) (koordinoija), [Hämeen ammattikorkeakoulu/HAMK Edu -tutkimusyksikkö](#), [Oulun ammattikorkeakoulu/Ammatillinen opettajakorkeakoulu](#), [Jyväskylän ammattikorkeakoulu/Ammatillinen opettajakorkeakoulu](#), [Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus](#), [Nuoristotutkimuseura](#)

Oppituntimateriaali segregaaation käsittelyyn

Opettajan/ohjaajan opas

Oppituntimateriaalia segregaatin käsittelyyn

- **Tavoite:** Lisätä oppilaiden tietämystä koulutuksen ja työelämän sukupuolen mukaisesta segregatiosta. Oppilaat pohtivat segregaatin syitä ja seurauksia sekä omia tulevaisuuden valintojaan.
- **Kenelle:** Oppituntimateriaali opettajille/ohjaajille. Esim. opinto-ohjauksen tai yhteiskuntaopin tunnille.
- **Kesto:** n. 1 tunti

Taustatietoa opettajalle

Suomessa naiset ja miehet kouluttautuvat hyvin pitkälti eri aloille ja myös työskentelevät eri tehtävissä. Tyttöjen ja poikien eri aloille johtavat koulutusvalinnat näkyvät vahvimmin toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa. Esimerkiksi sosiaali-, terveys-, ja liikunta-alojen opiskelijoista yli 80 prosenttia on naisia, kun taas tekniikan ja luonnontieteiden alojen opiskelijoista yli 80 prosenttia on miehiä.

Yhtenä syynä voimakkaaseen sukupuolen mukaiseen segregatioon on nähty stereotyyppiset käsitykset sukupuolista ja eri sukupuolille sopivista ammateista.

Koulutuksen ja ammattien jakautuminen voimakkaasti naisten ja miesten aloihin **aiheuttaa haasteita sekä yhteiskunnan että yksilön tasolla:**

- Palkkaerot, vanhemmuuden kustannusten epätasainen jakautuminen, töiden arvostus yhteiskunnallisesti
- Tarjolla olevat työt ja työvoima eivät kohtaa (kohtaanto-ongelma)
- Maailmojen ja kokemusten eriytyminen - vaikutus segregoituneen alan palveluihin ja tuotekehitykseen
- Yksilön ja yhteisön hyvinvointi - normit ja oletukset voivat estää yksilöä toimimasta yhteiskunnassa

Näin valmistaudut tuntiin

Tarvikkeet:

- oppilailla tulee olla mahdollisuus käyttää tietokonetta/puhelinta/tablettia.
- vaihtoehtoisesti tehtävät voi myös tehdä paperilla/post-it lapuilla.

Valmistelut:

- tunti koostuu kolmesta osiosta, tutustu osioihin ennen tuntia.
- mikäli tehtävät toteutetaan digitaalisesti, valmistaudu jonkin anonyymien osallistumisen mahdollistavan sivuston käyttöön (esim. [Flingaan](#) ja sen käyttöohjeisiin esimerkiksi [Peda.net-sivostolta](#))

Tunnin alustus

Tunnin alustus

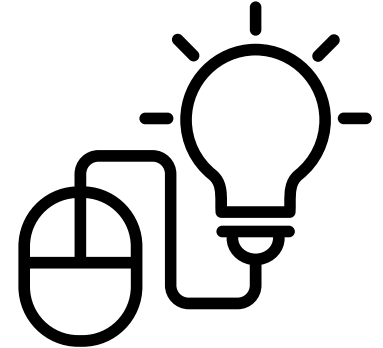
Googlatkaa kuvahaulla seuraavat ammatit:

hoitaja, sähköasentaja, opettaja, hävittäjälentäjä, lääkäri, lentäjä

Keskustelkaa kuvahaun tuloksista:

- Mitä ajatuksia hakutulokset (kuvat ja niihin liittyvät artikkelit) herättävät oppilaissa?
- Miten eri ammattien edustajista kirjoitetaan?
- Mitä arvelette, miksi kuvan henkilöt ovat valitsemassaan ammatissa? Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet kuvien henkilöiden ammatinvalintaan?

Jos oppilaat eivät itse ota esille ammattien sukupuolijakaumaa, ota asia esille oppilaat kanssa.

Osio 1: Tietoa segregaatista

Tietoa segregaatista – tee näin

- Kerro tunnin teemasta ja mitä tunnilla tulee tapahtumaan.
- Katsokaa Roolipeli-hankkeessa tehty video [video](#) [sukupuolisegregaatista](#) kohtaan 2.20 min.

Keskustelkaa videon pohjalta:

- Mitä segregatio tarkoittaa?
- Mitä videolla tarkoitetaan kun sanotaan, että normista poikkeaminen herättää meissä ajatuksia ja voi uhata maailmankuvaamme? Mitä ajatuksia tämä herättää? Voisiko normista poikkeaminen myös avartaa maailmankuvaa?

Tietoa segregaatiossa – tee näin

- Esittele seuraavalla sivulla oleva segregaatiossa määritelmä

Segregaatio

- Segregaatio tarkoittaa eriytymistä, eriyttämistä tai eristämistä. Segregaatio voi olla esimerkiksi sukupuolen tai alkuperän mukaista.
- Sukupuolen mukainen segregaatio työelämässä tarkoittaa sukupuolen mukaista työnjakoa eli töiden ja tehtävien jakautumista ”naisten töiksi” ja ”miesten töiksi”.
- Työmarkkinat ovat Suomessa voimakkaasti segregoituneet naisten ja miesten aloihin, toimiin ja ammatteihin.

Tietoa segregaatiossa – tee näin

Jaa oppilaat pienryhmiin ja esitä ryhmille seuraavat kysymykset:

- Miten ja missä se näkyy, että miehet ja naiset työskentelevät eri aloilla? Keksittekö esimerkkejä aloista, joissa suuri osa työntekijöistä on miehiä/naisia?
- Mitä käsityksiä ja oletuksia eri ammatteihin ja sukupuoleen yhteiskunnassamme liittyy? Ovatko käsitykset aina olleet samanlaisia?

Pyydä ryhmiä jakamaan ajatuksensa jonnekin anonyymien osallistumisen mahdollistavaan sivustoon, esim. flinga, padlet, mentimeter. Tehtävän voi toteuttaa myös post-it-lapuilla.

Keskustelkaa ryhmien vastauksista koko ryhmän kesken.

Keskustelun jälkeen voit näyttää seuraavat sivut ja keskustella niistä. Seuraavilla sivuilla esitellään historiaa liittyen segregatioon.

Historiaa segregaatin takana

- Monet naisvaltaiset ammatit (esim. hoitotyö) ollaan nähty niin sanottuna kutsumustyönä. "Kutsumustyöstä" ei tarvitse maksaa yhtä korkeaa palkkaa kuin muista töistä.
- Työnteko on ollut vain mahdollista naisille vain jos nainen on yksinelävä. Naisen perustehtävä on ollut olla vaimo ja äiti.
- Naisten pääsy koulutukseen ollut rajoitettua - Suomessa naiset saivat mahdollisuuden yliopisto-opiskeluun 1901.
- Vuoteen 1962 asti palkat määriteltiin sukupuolen mukaan. Esim. vuonna 1945 naisen palkan piti olla 70% miehen palkasta.

Historiaa segregaatin takana

- **Kulttuuri & historia.** Ajatukset siitä, kuka voi tehdä mitään työtä ovat muuttuneet ajan myötä. Esim. ennen opettajan ammatti on nähty miesten ammattina kun nykyään enemmistö opettajista on naisia. Eroavaisuuksia löytyy myös eri kulttuurien väliltä. Esim. Suomessa on yleistä, että parturikampaajana toimii nainen, kun taas muualla parturikampaajat voivat usein olla miehiä.
- **Ajatuksia ja oletuksia eri ammanteista ja niiden tekijöistä on siis mahdollista haastaa ja muuttaa!**

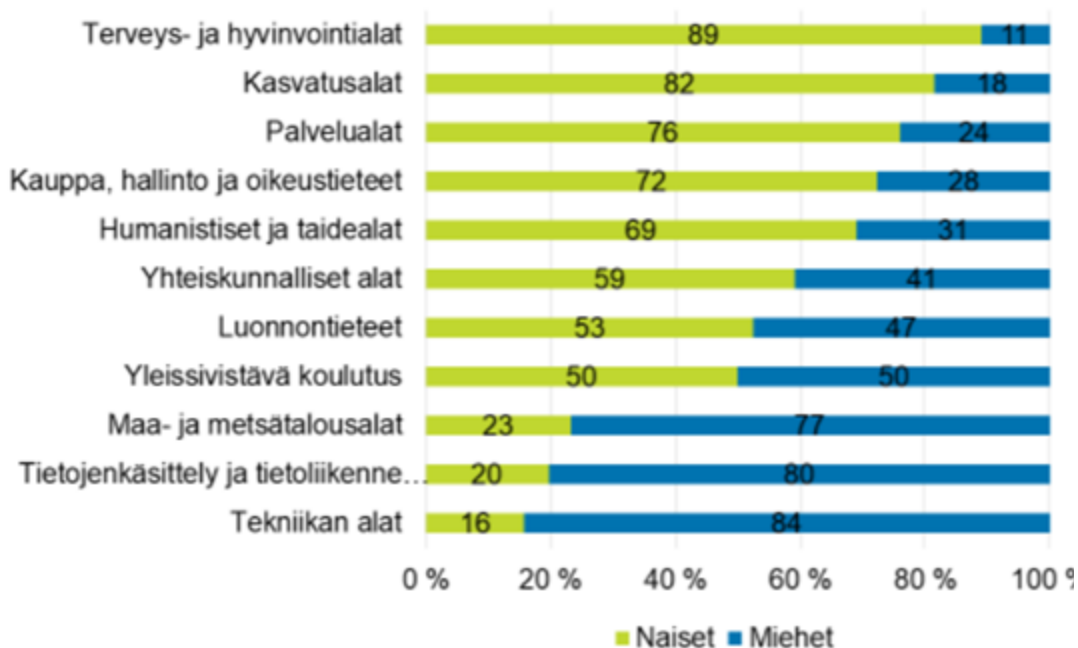
Osio 2: Segregaatio lukuina

Segregaatio lukuina – tee näin

- Esittele seuraavat sivut ja kysy ryhmältä, mitä ajatuksia kaaviot herättävät.

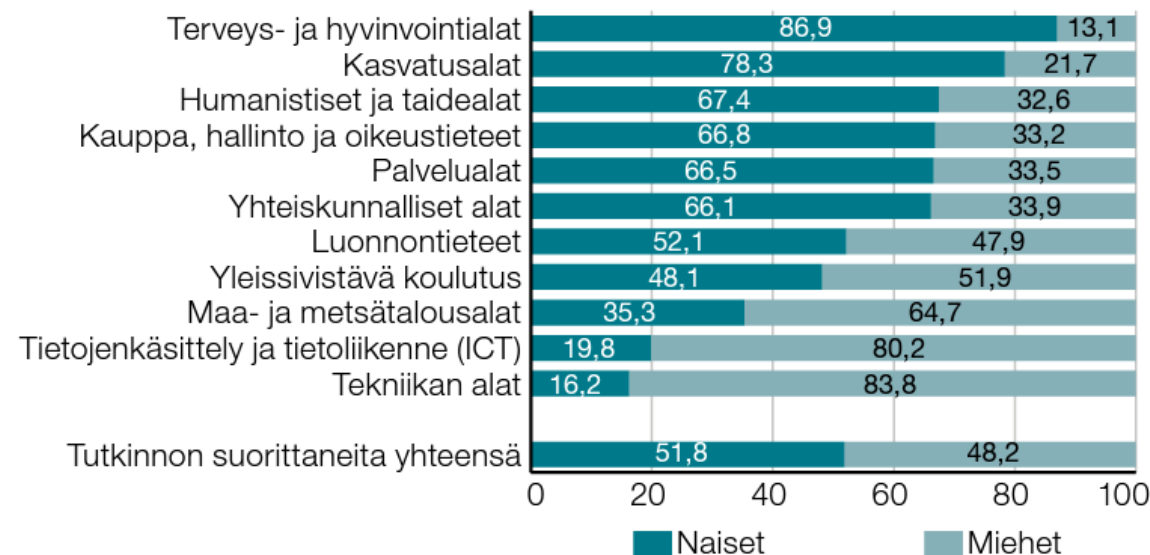
Suomi on yksi Euroopan segregoituneimpia maita

Suoritetut tutkinnot, 25-29-vuotias väestö, **1985**

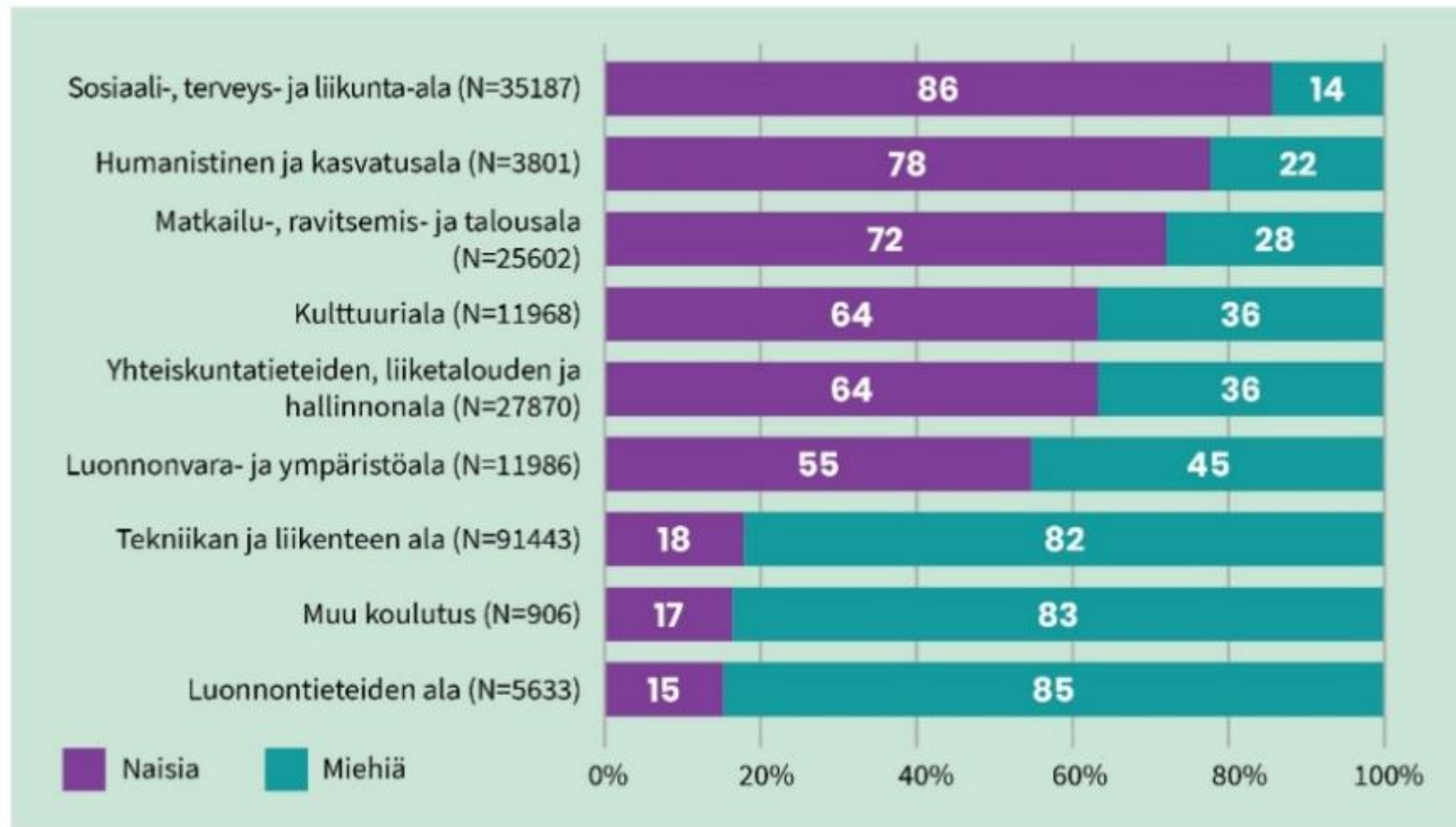
Lähde: Tilastokeskus, Väestön koulutus rakenne 2016

2.3 Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittanut väestö koulutusalan mukaan **2019**, %

Lähde: Tilastokeskus, Väestön koulutus rakenne

Alle 30-vuotiaiden koulutusvalintojen jakautuminen toisen asteen ammatilliseen koulutukseen hakeutuessa sukupuolen mukaan (2009–2011).

Lähde: Lahtinen, J. (toim.) (2019) Mikä ois mun juttu nuorten koulutusvalinnat sosiaalisuutensa kehityksessä. Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta 2019:68.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-805-2>

Potentiaalihanke.fi

Vipuvoimaa
 EU:lta
 2014–2020

Tasa-arvo

Suomessa on vallalla yhä jako naisten ja miesten töihin – katso, miten alat ovat juuttuneet sukupuoliin

Koulutuksen ja ammattien sukupuolen mukainen jako ei ole juuri vähentynyt 30 vuodessa.

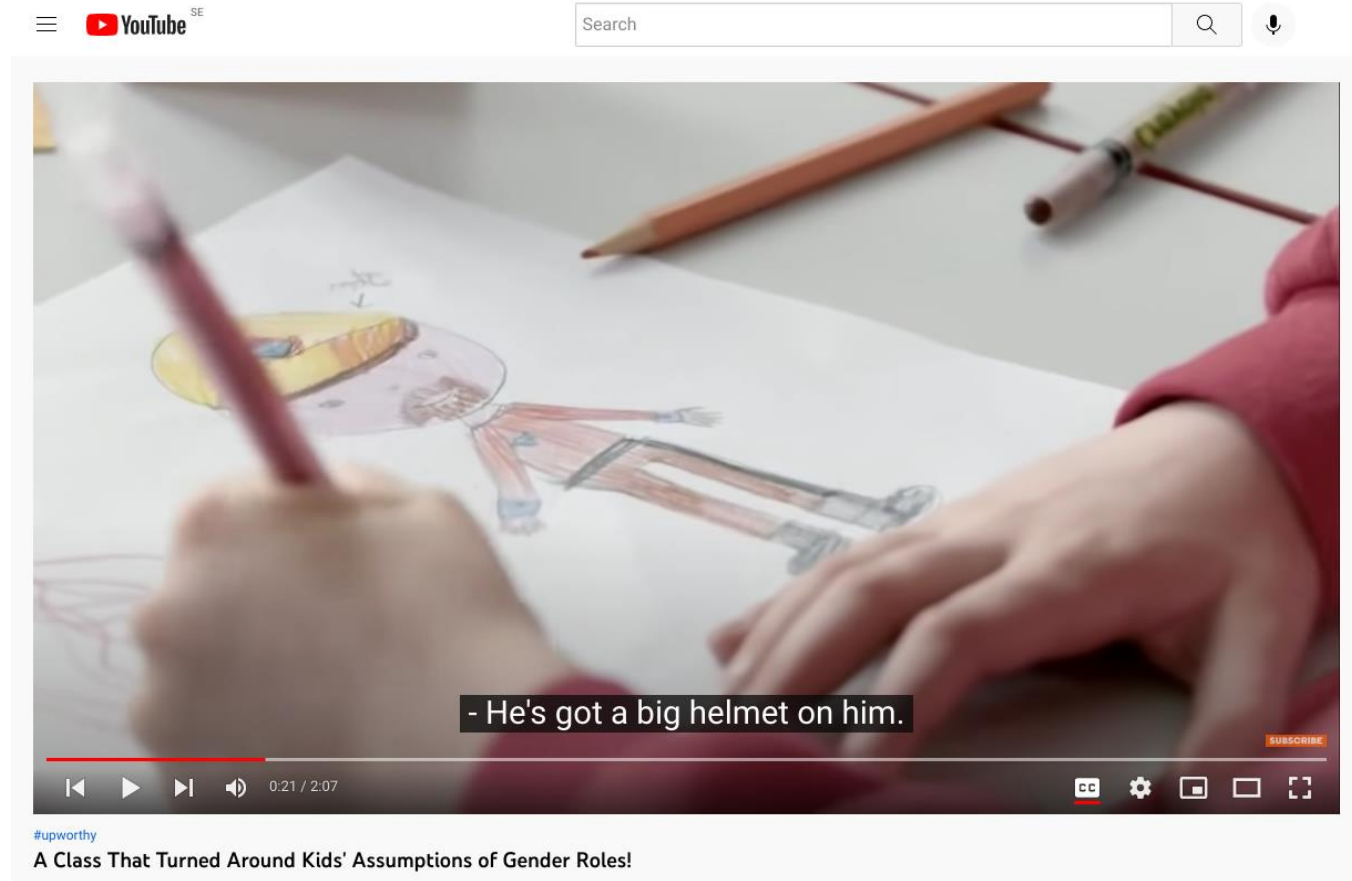

Insinööriopiskelija Anna Äijö ja kättilöopiskelija Valteri Markula ovat löytäneet oman alansa. He ovat valinneet uransa toisin kuin suurin osa sukupuolestaan. Kuva: Markku Pitkänen, Yle

TERHI TOIVONEN, JUHA RISSANEN

Lähde: Yle uutiset, 13.2.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10631824>

- Jos tunnilla on aikaa, voitte katsoa alla olevan videon. Videossa lapset pohtivat, miltä eri ammattien edustajat näyttäivät.
- Siirry videoon tästä: <https://www.youtube.com/watch?v=G3Aweo-74kY&list=PLenFgk0I6WrP-IxRhIWU3ruAV3h7A00qs&index=63>

Osio 3: Segregaation vaikutukset

Segregaation vaikutukset – tee näin

Jatkakaa keskustelua pienryhmissä:

- Mitä vaikutuksia sillä on, että miehet ja naiset työskentelevät eri aloilla? Mihin kaikkeen se vaikuttaa? Vai vaikuttaako?
- Mitä haittaa siitä on, että miehet ja naiset työskentelevät eri aloilla?
- Vaikuttaa se, että miehet ja naiset työskentelevät eri aloilla meidän ajatuksiimme, toimintaamme, mielenkiinnonkohteisiin, valintoihin?

Pyydä ryhmiä jakamaan ajatuksensa jonnekin anonyymiin osallistumisen mahdollistavaan sivustoon, esim. flinga, padlet, mentimeter. Tehtävän voi toteuttaa myös post-it-lapuilla.

Keskustelkaa vastauksista ja näytä seuraavat diat.

Segregaation vaikutukset

Koulutuksen ja ammattien jakautuminen voimakkaasti naisten ja miesten aloihin **aiheuttaa haasteita sekä yhteiskunnan että yksilön tasolla:**

- Palkkaerot ja töiden arvostus yhteiskunnallisesti
- Estää sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumista
- Avoinna oleviin työpaikkoihin ei löydy työntekijöitä

Esimerkkejä segregaation vaikutuksista:

Kotimaa

Miksi miesinsinööri tienaa vuodessa 14 000 euroa enemmän kuin saman koulutustason sairaanhoitajanainen? Kyse on historiallisesta jäänteestä, sanovat tutkijat

Tutkijat vertasivat 35- ja 40-vuotiaiden saman koulutustason saaneiden naisten ja miesten tuloja.

Naisen euro on edelleen 84 senttiä. Kuvassa sairaanhoitaja työssään. (KUVA: KIMMO MÄNTYLÄ / LEHTIKUVA)

Marjo Valtavaara HS

<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006370593.html>

1/4

Lähde: Helsingin Sanomat, 13.1.2020. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006370593.html>

Vuosi 2020, ja naiset saavat yhä pienempää palkkaa kuin miehet – miksi? Se johtuu ikivanhasta sopimuksesta, joka jätti pitkät jäljet

Naisten palkkakuoppaa selitetään usein alojen naisvaltaisuudella ja sillä, ettei rahaa yksinkertaisesti ole. Historiasta löytyy kuitenkin hetki, jolloin palkkasyrjintä kirjattiin suoraan lakiin.

Tasa-arvo 26.1.2020 klo 11.14

Tutkija Paula Koskinen Sandberg uskoo, että kunnat rikkovat tasa-arvolakia maksamalla naisille liian pientä palkkaa.

Hanna Eskonen

7947

– Eikö 30 markkaa ole naisille vähän liikaa?

<https://yle.fi/uutiset/3-11171729?fbclid=IwAR2oOzSC9N5NxpJTO3PAyqBDNL-1eAnfKler7pZ4LQBVgf9J64S52C7ZYE>

1/11

Lähde: Yle uutiset, 26.1.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-11171729>

Potentiaalihanke.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Esimerkkejä segregaaion vaikutuksista:

2.4.2020 Oman aikansa huippututkija Hilma Granqvist työnnettiin syrjään – julkisuudessa asiantuntijat ovat edelleen yleensä miehiä - Kulttuuri | ...

[Etusivulle](#)

KORONAVIRUS: Päivittyvä seuranta kokoaa tuoreimmat uutiset

PÄIVÄN TIMANTTI: Mentalisti Jose Ahonen kertoo, miksi ihmisiä on niin helppo huiputtaa

Kulttuuri | Kolumni

Oman aikansa huippututkija Hilma Granqvist työnnettiin syrjään – julkisuudessa asiantuntijat ovat edelleen yleensä miehiä

Suomessa on jo vuosia ollut yliopisto-opiskelijoina enemmän naisia kuin miehiä, mutta julkisuudessa asiantuntijat ovat useimmiten miehiä, kirjoittaa Helsingin Sanomien kulttuuritoimituksen esimies Hanna Mahlamäki.

Lähde: Helsingin Sanomat, 23.1.2016. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002881494.html>

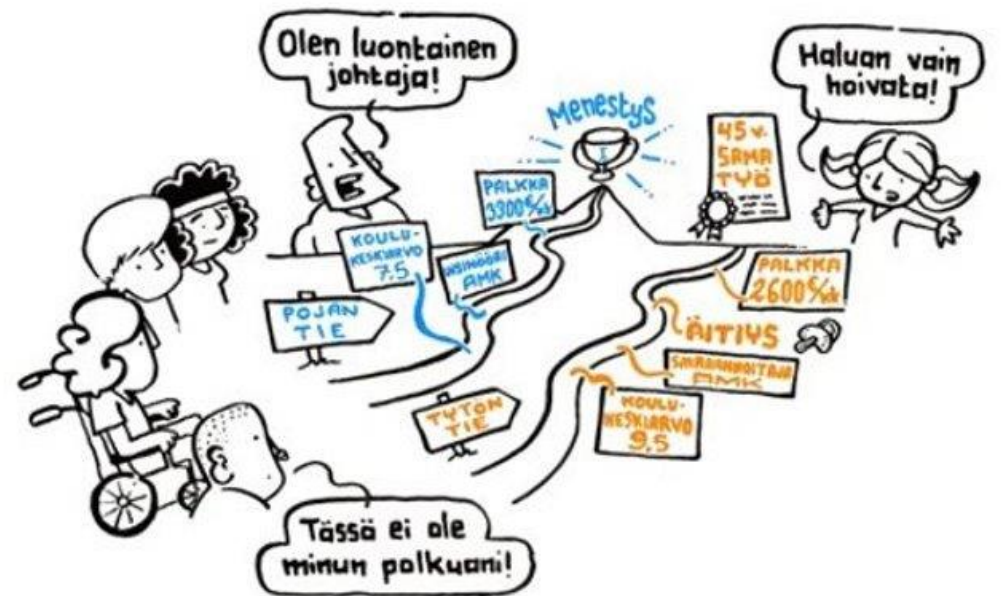
Potentiaalihanke.fi

**Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020**

Segregaation vaikutukset

- Oletukset siitä, mitä miehet ja naiset voivat ja saavat tehdä, voivat estää yksilöä toimimasta yhteiskunnassa haluamallaan tavalla.
- Tällainen ajattelu jättää näkymättömiin myös sukupuolivähemmistöt ja ne, jotka eivät seuraa sukupuoliin liittyviä oletuksia.
- Segregaatio rajoittaa yksilöiden näkemyksiä itselleen mahdollisista koulutus- ja ammatinvalinnoista.

Esimerkkejä segregaatien vaikutuksista:

2.4.2020

Tuore tutkimus: Tytöt uskovat lahjakkuuden olevan miesten piirre – lannistuvat jo alaluokilla | Yle Uutiset | yle.fi

Tuore tutkimus: Tytöt uskovat lahjakkuuden olevan miesten piirre – lannistuvat jo alaluokilla

Viisivuotias pitää oman sukupuolensa edustajaa lahjakkaana. Koululaiset valitsevat todennäköisemmin miehen kuin naisen, kysyttäessä lahjakkaan ihmisen sukupuolta.

Sukupuoli 27.1.2017 klo 13.30

Kuva: Larry W. Smith / EPA

Lapset leikkivät kuumana kesäpäivänä Dallasissa Yhdysvalloissa vuonna 2015.

Lähde: Yle uutiset, 27.1.2017. <https://yle.fi/uutiset/3-9427235>

Potentiaalihanke.fi

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Esimerkkejä segregaatoin vaikutuksista:

Dimensio

Matemaattis-
luonnontieteellinen
aikakauslehti

Puheenvuoro Opetus Toiminta

KIRJOITTAJA

Mona Zabihian

Tytöt ovat yhtä kykeneviä matematiikkaan kuin pojatkin – tosin vain osa tytöistä uskoo tähän itse

Toiminta 8.3.2019

Edelleen kansainvälisissä matematiikkakilpailuissa vain joka kymmenes osallistuja on nainen. Miehet pärjäävät paremmin matematiikassa lähes jokaisessa maassa, vaikka naiset ovat yhä kykeneviä siihen. Mistä tämä mahtaa johtua?

Vuonna 2012 alkaen on järjestetty Euroopan tyttöjen matematiikkaolympialaiset (EGMO). Suomi on osallistunut siihen joka vuosi. Alun perin EMGO haluttiin järjestää, jotta tytöille olisi matalampi kynnyks osallistua olympialaisiin, sillä vain pieni osa matematiikan olympialaisissa (IMO) on tyttöjä. Siitä onko kilpailu erikseen tytöille tarpeellinen, ollaan eri maissa eri mieltä. Suomessa asiaan ollaan kuitenkin suhtauduttu niin, että naiset ovat aivan yhtä kykeneviä matematiikkaan kuin miehetkin. Erinäisistä syistä johtuen IMO:ssa kuitenkin sattuu olemaan enemmän miehiä. Jos naisten osallistumisprosenttia on mahdollisuus lisätä tällaisen kilpailun avulla, niin siihen tartutaan.

Lähde: Dimensio 8.3.2019. <https://dimensiolehti.fi/tytot-ovat-yhta-kykenevia-matematiikkaan-kuin-pojatkin-tosin-vain-osa-tytoista-uskoo-tahan-itse/>

Tekniikan alan koulutuksen aloittaneiden naisten osuus Pohjoismaissa

Lähde: OECD; <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2018/alle-viidennes-opiskelijoista-opinnoissa-joissa-tasaisesti-naisia-ja-miehia-koulutusalojen-eriytyminen-jatkuu/>

Lähde: NAU-hanke. <https://tasaarvoisestiuralle.fi/tasa-arvo-avainlukuina/>

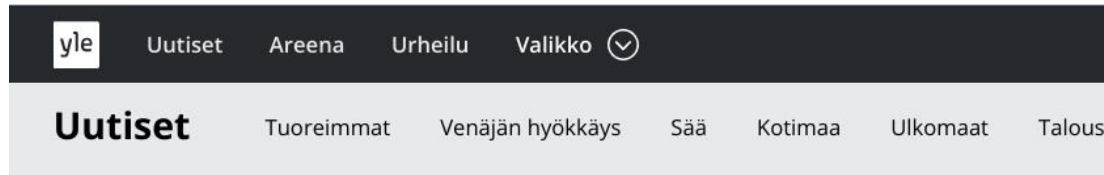
Potentiaalihanke.fi

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Esimerkkejä segregaation vaikutuksista:

Lapset ja nuoret

"Opettaja ei ylläty, jos pojat saavat nelosia" – koulu suosii yhä tyttöjä ja muu yhteiskunta poikia, vaikka ongelmaa on yritetty korjata vuosia

Tytöt pärjäävät paremmin peruskoulussa, lukiossa ja korkeakoulussa, mutta hakeutuvat matalapalkkaisiin töihin. Yläkoululainen näkee koulun arjessa, miten erilaisia odotuksia ja ennakkoluuloja eri sukupuoliin kohdistetaan.

Lähde: Yle uutiset 14.6.2022 <https://yle.fi/uutiset/3-12485564>

Potentiaalihanke.fi

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

**Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020**

Esimerkkejä segregaatin vaikutuksista:

Pojat on poikia

Pojat on poikia -sanonta pitää sisällään oletuksen, että pojat ja miehet ovat sisäsyntyisesti aggressiivisia ja tunnesäätelyltään heikkoja. Tämä sananlasku juontaa juurensa jopa 2500 vuoden takaiseen antiikin Rooman sanontaan ”*Sunt pueri pueri, pueri puerilia tracent*”, joka voidaan suomentaa karkeasti ”Pojat ovat poikia, ja pojat toimivat kuin pojat”. Vaikka ajat ovatkin olennaisesti muuttuneet, tämä vanhahtava sanonta elää silti keskuudessamme ja kuvaa jollain tavalla suhtautumistamme maskuliinisuuteen, häivyttämällä samalla sosiaalisesti rakentuvan sukupuolen merkityksen.

Sen lisäksi, että *pojat on poikia* -mentaliteetti oikeuttaa ongelmallisemmän käyttäytymisen, se rajoittaa itsessään maskuliinisuuden hyvin kapeaan lokeroon, jossa yksilön on hankala hengittää ja toteuttaa muita puolia itsessään. Se voi jopa heikentää koulumenestystä, jos poikien oletetaan olevan luontaisesti rasvillejä eikä heitä kannusteta opiskelemaan samalla tavalla kuin heidän vastakohtinaan pidettyjä tyttöjä.

Harry Lunabba kiteyttää tämän oivallisesti Poikatutkimus-kirjassa, jossa hän nostaa esille luokahuoneissa tavattavan poikien ryhmän, joiden alisuoriutumista tai häiriökäyttäytymistä ei pidetä ongelmallisena vaan luonnehditaan luonnolliseksi poikaolemukseksi. Tärkeää olisikin kyseenalaistaa näitä rajoittavia rooliodotuksia ja huomioida jokaisen ainutlaatuisuus sekä mahdollisuus kasvuun.

Lähde: Poikien talo.

4.3.2021 <https://www.poikientalo.fi/2021/03/04/template-2/>

Segregaation vaikutukset

- Se että työt ovat jakautuneet "miesten" ja "naisten" töihin vaikuttaa myös palveluihin ja tuotekehitykseen. Jos palveluita ja tuotteita on suunnittelemassa vain samanlaisia ihmisiä, kehittämistyössä voi jäädä huomioimatta erilaisten käyttäjien ja kohderyhmien tarpeet. Esim. älypuhelimet on usein suunniteltu sopivan miehen käteen.
- 2021 Suomessa It-alan työntekijöistä vain **27,9 %** on naisia. Tämä tarkoittaa, että emme käytä kaikkien osaamista ratkomaan vaikkapa tietoteknisiä haasteita.
- Segregaatio vaikuttaa siis siihen, millaista osaamista hyödynnämme eri tehtävissä ja aloilla.

Esimerkkejä segregaatien vaikutuksista:

[← Etusivulle](#)

Teknologia | **Teknologia**

Teknologia suunnitellaan edelleen miehille, ja nämä kuusi esimerkkiä osoittavat sen

Monet arkiset laitteet ja sovellukset toimivat miehillä paremmin kuin naisilla. HS listasi kuusi esimerkkiä, jotka osoittavat, että älypuhelimet, autot ja aktiivisuusrannekkeet on suunniteltu etenkin miehille.

 TILA AJILLE

Lähde: Helsingin Sanomat 1.7.2020

<https://www.hs.fi/teknologia/art-2000006557439.html>

Esimerkkejä siitä, miten segregatio vaikuttaa tuotekehitykseen:

- Älypuhelimien koko ja käytettävyys
- Puheentunnistus ja ääniohjaus
- Autojen turvallisuuden suunnittelu
- Aktiivisuusrannekkeet ja terveysseuranta

Kyse ei vain sukupuolesta vaan ylipäänsä siitä kenen ajatellaan olevan palvelun tai tuotteen oletettu käyttäjä.

Onko suunnittelijoissa edustettuna erilaiset kokemusmaailmat, osaaminen ja näkökulmat?

Segregaation vaikutukset – tee näin

Jatkakaa keskustelua pienryhmissä:

- Miten kapeat käsitykset naisille/miehille sopivista ammateista vaikuttavat tyttöihin/poikiin ja heidän toimintaansa? Onko eroa?
- Entäpä niihin, jotka eivät ole tyttöjä tai poikia?
- Pyydä ryhmiä jakamaan ajatuksensa jonnekin anonyymien osallistumisen mahdollistavaan sivustoon, esim. flinga, padlet, mentimeter. Tehtävän voi toteuttaa myös post-it-lapuilla.
- Keskustelkaa ryhmien vastauksista koko ryhmän kesken.

Segregaation vaikutukset – tee näin

Seuraavat kysymykset kannattaa antaa mietittäväksi itsenäisesti. Kysymyksiin voidaan vastata esimerkiksi kirjoitustehtävän avulla.

Kysymysten kautta opiskelijat pääsevät pohtimaan omia ajatuksiaan liittyen ammatinvalintaan. Lisäksi vastauksia voidaan hyödyntää oppilaan ohjauksessa.

Tehtävän voi antaa läksyksi, tai sitä voidaan jatkaa seuraavalla tunnilla.

Opiskelijat voivat vastata esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin:

- Miten kaverisi/läheiset reagoisivat jos hakisit
a) kosmetologiksi b) sähköasentajaksi c) lastentarhanopettajaksi d) pelisuunnittelijaksi
- Vaikuttaako sukupuoli valintoihin? Miksi tykkäät/olet kiinnostunut x asiasta?
- Mitä sinä voit ottaa huomioon omissa valinnoissasi?
- Tuetaanko valintojasi vai kyseenalaistetaanko niitä? Mistä voit saada tukea valinnoillesi? Millaista tukea tarvitsisit valintasi tueksi?

Tunnin lopetus

Tunnin lopetus - tee näin

Kysy oppilailta mitä uutta he oivalsivat tunnilla.
Vaikuttivatko tunnilla opitut asiat heidän
ajatuksiinsa työelämästä ja ammatinvalinnoista? Miten?

Lopeta tunti näyttämällä seuraavalta sivulta
löytyvä vinkkilista.

Omaa koulutus- ja ammatinvalintaasi mieltävä – Mitä kannattaa ottaa huomioon?

- Hanki tietoa myös siitä, mikä ei ole sinulle ennestään tuttua.
- Pohdi laajasti omia kiinnostuksen kohteitasi, ei vain niitä, joita jo toteutat esim. harrastusten kautta.
- Mieti, mitä kaikkea voisit oppia ja mistä voisit pitää.
- Ota selvää alan palkkauksesta, työehdoista, työnkuvasta ja työllistymisen mahdollisuuksista.
- Pohdi myös omia persoonallisuustekijöitäsi: Millainen työ sopisi sinulle ja persoonallesi?
- Juttele asiasta sekä ikätovereittesi että aikuisten kanssa – voit käydä myös haastattelemassa eri alojen ammattilaisia
- Älä epäröi kääntyä opinto- ja uraohjausasiantuntijan puoleen
- Muista unelmoida 😊

Lista mukailtu versio **SEGLI-hankkeen** koulutusaineistosta Sukupuolenmukaisen segregaaation syyt ja keinoja segregaaation lieventämiseksi (2019): <https://www.kaikkienduuni.fi/>

Vinkkejä seuraaville tunneille

Keskustelua sukupuolen mukaisesta segregaatiosta, työelämästä ja ammatinvalinnasta kannattaa ylläpitää kouluvuoden aikana. Voitte jatkaa näiden aiheiden parissa esimerkiksi Potentiaali-hankkeen muiden materiaalien avulla:

- [Potentiaalipolku.fi](#)-sovellus sopii erityisesti yläkoulujen ja toisen asteen (ammatilliset oppilaitokset ja lukiot) opiskelijoiden uraohjauksen työvälineeksi. Sovelluksen tavoitteena on kannustaa opiskelijaa pohtimaan omaa tulevaisuutta, omiin uravalintoihin vaikuttavia tekijöitä ja rohkaista opiskelijaa tekemään itselle sopivia valintoja.
- [Materiaalipaketti koulutusvalintojen käsittelyyn](#). Tässä aineistossa on oppituntimateriaalia opotunnille. Tunnin tavoitteena on saada oppilaat pohtimaan mielikuviaan/käsityksiään eri ammateista ja niissä tarvittavista osaamisista sekä omiin valintoihin vaikuttavista asioista. Tehtävissä puretaan ajatusta osaamisten ja työtehtävien kytkeytymisestä sukupuoleen tai yksilön ominaisuuksiin.
- [Myytit myttyyn-videoissa](#) tarkastellaan sukupuoliin, ammatinvalintaan ja osaamisiin liittyviä käsityksiä ja uskomuksia. Videoita voi hyödyntää opetuksessa ja ohjauksessa. Videoiden käyttöön on kehitetty keskustelukysymyksiä käsiteltäväksi opiskelijoiden ja ohjattavien kanssa. Tutustu keskustelukysymyksiin täältä: [Keskustelukysymykset Myytit myttyyn – videoiden käyttöön opetuksessa ja ohjauksessa](#)
- Myös useissa muissa segregaatiota käsittelevissä hankkeissa on tuotettu materiaalia, jota voi hyödyntää opetuksessa. Esimerkiksi **Sinä osaat -hankkeen** videossa näyttelijät Hennariikka Laaksola ja Valteri Lehtinen keskustelevat heidän ammatinvalinnastaan ja siihen liittyneistä tekijöistä. <https://www.youtube.com/watch?v=3LqRtafyh9c>

Lisätietoja: www.potentiaalihanke.fi

Potentiaali-hankkeen toteuttajat:

OPISKELUN JA
KOULUTUKSEN
TUTKIMUSSÄÄTIÖ

NUORISOTUTKIMUSSEURA RY.
NUORISOTUTKIMUSVERKOSTO

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

jamk | Jyväskylän
ammattikorkeakoulu

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Koordinaatio: Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto
Kesto: 1.4.2019–30.6.2022
Päärahoittaja: Sosiaali- ja terveysministeriö / Euroopan sosiaalirahasto,
Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 (hankekoodi S21690)

**TURUN
YLIOPISTO**

Potentiaalihanke.fi

**Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020**